

**Силабус навчальної дисципліни
«Особистість перекладача і диверсифікація перекладів»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії																							
Галузь знань	03 Гуманітарні науки																							
Спеціальність	035 Філологія																							
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство																							
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта																							
Мова навчання	Українська																							
Семестр	II																							
Кількість кредитів ЄКТС	3																							
Форма підсумкового контролю	Залік																							
Викладач	Козяревич-Зозуля Ліана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови КНЛУ																							
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо сутності перекладу як інструменту пізнання і як (само)рефлексії, як творчого процесу когнітивно-комунікативної взаємодії, у якій особистості перекладача відводиться провідна роль. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до когнітивно-комунікативних потреб представників різних лінгвокультурних спільнот. Множинність перекладів пояснюється у світлі концепції творчості у перекладі (мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної). У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями застосовувати лінгвохудожню модель комплексного аналізу художнього перекладу, що інкорпорує три складники: образний, текстуальний і прагматичний. Курс включає два змістових модулі. У першому модулі надається уявлення про <i>перекладача як творчу особистість</i>, що передбачає аналіз <i>формування антропоцентричної парадигми лінгвоперекладознавчих досліджень</i>; розгляд проблеми <i>мовної і метамовної особистості перекладача</i>; аналіз <i>номінативної діяльності перекладача як творчості</i>; зіставлення <i>перекладацької творчості vs креативність</i>; характеристику <i>творчості перекладача як співтворчості</i>, що обґрунтовує стратегію креативності у художньому перекладі. У другому модулі розглядається <i>множинність перекладів у світлі концепції творчості у перекладі</i>, що передбачає розгляд <i>множинності перекладів як визначальної риси онтології перекладу</i>; аналіз <i>множинності перекладів у світлі сучасних концепцій творчості у перекладі</i> – мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної; здійснення порівняльного аналізу текстів перекладу трагедії В. Шекспіра «Гамлет» з метою унаочнення <i>диверсифікації перекладів часово віддаленого першотвору</i>.</p>																							
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	<table border="1"> <tr> <td colspan="3">3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Денна/вечірня форма навчання</td> <td>Заочна форма навчання</td> </tr> <tr> <td>лекції</td> <td>20 год.</td> <td>6 год.</td> </tr> <tr> <td>семінарські заняття</td> <td>10 год.</td> <td>4 год.</td> </tr> <tr> <td>практичні заняття</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>консультації</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>60 год.</td> <td>80 год.</td> </tr> </table>			3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:				Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	лекції	20 год.	6 год.	семінарські заняття	10 год.	4 год.	практичні заняття	–	–	консультації	–	–	самостійна робота	60 год.	80 год.
3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:																								
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання																						
лекції	20 год.	6 год.																						
семінарські заняття	10 год.	4 год.																						
практичні заняття	–	–																						
консультації	–	–																						
самостійна робота	60 год.	80 год.																						
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<p>Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні <i>знати</i> теоретичні основи художнього перекладу; базові категорії та поняття жанрології у перекладі; базисні засади перекладу різних складових художнього тексту, одиниць текстового рівня, що формують жанрово-стилістичний інваріант / варіант певного тексту / групи текстів; зв'язок перекладу з літературознавством і лінгвістикою тексту; важливість перекладу як засобу міжкультурної комунікації та міжмовного посередництва; <i>вміти</i>: робити</p>																							

	лінгвістичний, літературознавчий, перекладознавчий / перекладацький аналіз вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних художніх текстів із метою визначення їх жанрово-стилістичної домінанти; установити жанрово-стилістичну домінанту тексту оригіналу в перекладі; з'ясувати інваріантні / варіативні ознаки тексту оригіналу в перекладі на всіх текстових рівнях; диференціювати жанрово-стилістичну домінанту й авторський ідіостиль тексту оригіналу в перекладі; застосовувати методологічні принципи здійснення підрядкового та вірного / адекватного перекладу художніх текстів. Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти комплексними знаннями із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства і літературознавства).							
Мета вивчення дисципліни	Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення <i>системи наукових знань</i> про сутність перекладу як інструменту пізнання і як (само)рефлексії, як творчого процесу когнітивно-комунікативної взаємодії, у якій особистості перекладача відводиться провідна роль, що дозволить систематизувати <i>знання</i> аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до когнітивно-комунікативних потреб представників різних лінгвокультурних спільнот; пояснити множинність перекладів у світлі концепцій творчості у перекладі (мовоцентричної, текстоцентричної і діяльнісноцентричної), сприяти <i>усвідомленню аспірантами</i> креативної специфіки перекладацького <i>modus operandi</i> у прийнятті перекладацьких рішень, що зумовлює стратегію креативності у художньому перекладі часово віддаленого першотвору; сприяти <i>формуванню у аспірантів здатності</i> застосовувати лінгвохудожню модель комплексного аналізу художнього перекладу, що інкорпорує три складники: образний, текстуальний і прагматичний.							
Перелік тем лекційних і семінарських занять	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. Перекладач як творча особистість</p> <table border="1" data-bbox="416 931 1538 1218"> <thead> <tr> <th data-bbox="416 931 1158 965" style="text-align: center;"><i>Лекції</i></th> <th data-bbox="1158 931 1538 965" style="text-align: center;"><i>Семінари</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 965 1158 1218"> <ul style="list-style-type: none"> • Формування антропоцентричної парадигми лінгво-перекладознавчих досліджень. • Мовна і метамовна особистість перекладача. • Номінативна діяльність перекладача як творчість. • Перекладацька творчість vs креативність. • Творчість перекладача як співтворчість. </td> <td data-bbox="1158 965 1538 1218"> <ul style="list-style-type: none"> • Переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія. • Множинність інтерпретацій оригіналу як наслідок інформаційної ентропії тексту. </td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. Множинність перекладів у світлі концепцій творчості у перекладі</p> <table border="1" data-bbox="416 1285 1538 1659"> <tbody> <tr> <td data-bbox="416 1285 1158 1659"> <ul style="list-style-type: none"> • Множинність перекладів як визначальна риса онтології перекладу. • Множинність перекладів у світлі мовоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі текстоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі діяльнісноцентричної концепції творчості у перекладі. • Диверсифікація перекладів часово віддаленого першотвору. </td> <td data-bbox="1158 1285 1538 1659"> <ul style="list-style-type: none"> • Методологічні принципи системно-діяльнісного підходу як основа реалізації стратегії креативності у художньому перекладі. • Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу та її складники (мовний, текстуальний і прагматичний). </td> </tr> </tbody> </table>		<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Формування антропоцентричної парадигми лінгво-перекладознавчих досліджень. • Мовна і метамовна особистість перекладача. • Номінативна діяльність перекладача як творчість. • Перекладацька творчість vs креативність. • Творчість перекладача як співтворчість. 	<ul style="list-style-type: none"> • Переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія. • Множинність інтерпретацій оригіналу як наслідок інформаційної ентропії тексту. 	<ul style="list-style-type: none"> • Множинність перекладів як визначальна риса онтології перекладу. • Множинність перекладів у світлі мовоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі текстоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі діяльнісноцентричної концепції творчості у перекладі. • Диверсифікація перекладів часово віддаленого першотвору. 	<ul style="list-style-type: none"> • Методологічні принципи системно-діяльнісного підходу як основа реалізації стратегії креативності у художньому перекладі. • Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу та її складники (мовний, текстуальний і прагматичний).
<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>							
<ul style="list-style-type: none"> • Формування антропоцентричної парадигми лінгво-перекладознавчих досліджень. • Мовна і метамовна особистість перекладача. • Номінативна діяльність перекладача як творчість. • Перекладацька творчість vs креативність. • Творчість перекладача як співтворчість. 	<ul style="list-style-type: none"> • Переклад як творчий інструмент пізнання і як (само)рефлексія. • Множинність інтерпретацій оригіналу як наслідок інформаційної ентропії тексту. 							
<ul style="list-style-type: none"> • Множинність перекладів як визначальна риса онтології перекладу. • Множинність перекладів у світлі мовоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі текстоцентричної концепції творчості у перекладі. • Множинність перекладів у світлі діяльнісноцентричної концепції творчості у перекладі. • Диверсифікація перекладів часово віддаленого першотвору. 	<ul style="list-style-type: none"> • Методологічні принципи системно-діяльнісного підходу як основа реалізації стратегії креативності у художньому перекладі. • Лінгвохудожня модель перекладознавчого аналізу та її складники (мовний, текстуальний і прагматичний). 							
Система оцінювання результатів навчання	<p>Семестровий контроль проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.</p> <p>Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми. Поточне оцінювання здійснюється за накопичувальною системою.</p>							
Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті) (Максимальна кількість балів - 40)	Активна участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінару, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	10 балів «відмінно»						
	Участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	8 балів «добре»						

	Пасивна участь у роботі семінару переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	6 балів «задовільно»
	Пасивна участь у роботі семінару, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання	4 бали «незадовільно»
	Неявка на семінарські заняття	0 балів
Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи (Максимальна кількість балів - 50)	Модульна контрольна робота включає 2 завдання , кожне з яких оцінюється за такими критеріями .	
	Вичерпна, змістовна, логічна та послідовна за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.	23-25 балів «відмінно»
	Відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	18-22 бали «добре»
	Відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	15-17 балів «задовільно»
	Відповідь поверхнева, є багато помилок у розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	14 балів «незадовільно»
Критерії оцінювання самостійної роботи студента (Максимальна кількість балів - 10)	Вимоги до пректної роботи розміщено на сайті кафедри англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця http://translationstudies.knlu.edu.ua/	
	Проектне завдання представлено на високому рівні; теоретичний матеріал подано вичерпно, охоплено широке коло проблем; активна участь аспіранта під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, використано мультимедійні засоби; наявний повний план-конспект; виконано практичні завдання.	9-10 балів «відмінно»
	Проект представлено з незначними недоліками, теоретичний матеріал викладено поверхнево; активна участь в обговорення питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	7-8 балів «добре»
	Проект представлено зі значними недоліками, теоретичну проблему недостатньо розкрито; низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	5-6 балів «задовільно»
	Проект представлено зі значними недоліками, теоретичний матеріал не розкриває проблематику питання; практичні завдання виконано з помилками.	1-3 бали «незадовільно»
Політика курсу	<p>Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.</p> <p>Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.</p> <p>Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.</p> <p>Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: ● повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо);</p>	

• повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
• відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література

Основна:

1. Іваницька М. (2015). Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах:[монографія]. Чернівці: Книги–ХХІ.
2. Некряч Т. Є., Чала Ю. П. (2008). Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів :навчальний посібник: [для студентів перекладацьких факультетів вищих навчальних закладів].Вінниця: Нова Книга.
3. Демецька В. В. (2006). Теорія адаптації: крос-культурні та перекладознавчі проблеми: [моно-графія]. Херсон: МП «Норд».
4. Ребрій О. В. (2012). Сучасні концепції творчості у перекладі: [монографія]. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.
5. Стріха М. (2006). Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ:Факт – Наш час.
6. Biguenet, J., Schulte, R. (1989). *The Craft of Translation*. Chicago: University of Chicago Press.
7. Gutt, E. A. (2000). *Translation and Relevance: Cognition and Context*, Manchester: St Jerome.
8. Hatim, B., Mason, I. (1997). *The Translator as Communicator*. London, New York: Routledge.
9. Nord, Ch. (1997). *Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained*. London and New York: St. Jerome Pub.
10. Venuti, L. (2004). *The Translator's Invisibility. A history of Translation*. London, New York: Routledge.

Додаткова:

1. Зорівчак Р. П. (2003). Український художній переклад і буття нації. Спроба історико- літературного осмислення. *Чужомовне письменство на сторінках західноукраїнської періоди- ки (1914–1939): бібліогр. покажч.* / [за заг. ред. О. Лучук, Т. Лучука; наук. ред. Р. Зорівчак; ред. кол.: Б. Якимович (голова) та ін.]. Львів: ВЦ ЛНУ імені І. Франка. С. 5–16.
2. Зорівчак Р. П. (2007). Український художній переклад як націєтворчий чинник. *Зарубіжна лі- тература*. Квіт. (Чис. 14). С. 1–5.
3. Косів Г. (2011). Віра Річ. Творчий портрет перекладача. Львів: Піраміда.
4. Мазур О. В. (2011). Дослідження творчої особистості перекладача у світлі теорії контекстів. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Ч. 2, № 6. С. 65–71.
5. Ребрій О. В. (2011). «Образ перекладача» VS «образ автора»: взаємодія чи протидія? *Вісник Житомирського державного університету*. Житомир: ЖДУ імені І. Франка. Вип. 56. С. 170– 174.
6. Чередниченко О. І. (2008). Український переклад: З минулого до сьогодення. *Од слова путь верстаючи й до слова...: Збірник на пошану Роксолани Петрівни Зорівчак, доктора філологіч- них наук, професора, заслуженого працівника освіти України*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. С. 21–31.
7. Benjamin, W. (2000). The Task of the Translator. An Introduction to the Translation of Baudelaire's *Tableaux Parisiens*. *The Translation Studies Reader* [Ed. by L. Venuti]. London, New York: Routledge. P. 148–159.
8. Knittlova, D. (2000). On the Degree of Translators' Creativity. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica*. Philosophica. № 73. P. 9–12.
9. Levy, J. (2000). Translation as a Decision Process. *The Translation Studies Reader* [ed. by L. Venuti]. London, New York: Routledge. P. 148–159.
10. Paloposki, O. A., Koskinen, K. (2004). A Thousand and One Translations: Revisiting Re-translations. *Claims, Changes and Challenges in Translation Studies:*

- selected contributions from the EST Congress, Copenhagen [ed. by Gyde Hansen, Kirsten Malmkjær, Daniel Gile]. Amsterdam: John Benjamins. P. 27–38.
11. Wills, W. (1997). Translator Awareness. *A Journal of English Language, Literatures in English and Cultural Studies*. № 33. P. 89–100.
  12. Watts, G. The Amazing Brains of the Real-Time Interpreters. URL: <http://www.bbc.com/future/story/20141117-the-ultimate-multi-taskers>
  13. Wills, W. (2005). Decision Making in Translation. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* [ed. by Mona Baker]. London, New York: Routledge, 2005. P. 57–60.
  14. Xiabin, H. (2007). Translation Norms and the Translator's Agency. *SKASE Journal of Translation and Interpretation*. Vol. 2, № 1. P. 24–29.
  15. Zawawi, A. (2008). Pinning Down Creativity in Translation: The Case of Literary Texts. URL: <http://www.translationdirectory.com/articles/article1750.php>.